

Redengevende omschrijving gemeentelijke monumentenlijst

Verhuellweg 39

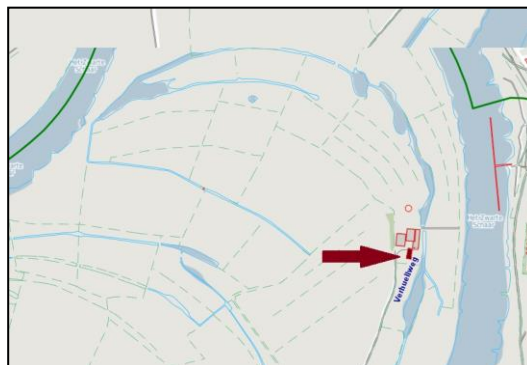
Monumentnummer : GM184

Straat : Verhuellweg
Huisnummer : 39
Toevoeging : ---
Postcode : 6984 AA

Kadastrale aanduiding : Doesburg
Sectie : A
Nummer : 150

Naam object : Waardmansplaats
Bouwjaar : 1963
Architect : Twickel Delden (eigen beheer)
Bouwstijl : Delftse School/wederopbouw-architectuur
Oorspronkelijke functie : boerderij
Huidige functie : boerderij

Inventarisatie/beschrijving : dhr. J. Krijnen
Datum beschrijving : 25-01-2016
Datum aanwijzing : 01-11-2016

Situering

De boerderij is gelegen op een verhoging in de Fraterwaard, aan de overzijde van een in 1952 doorsneden IJsselmeander ten noorden van de stad Doesburg. Het erf bestaat uit een hoofdboerderij met deel en aan de noordzijde een drietal jongere schuren en veestallen. Aan de westzijde staat een ligboxenstal, aan de noordzijde een wagenloods. De boerderij is gesitueerd aan het eind van de Verhuellweg die overgaat in de oprit en erf van de boerderij. Voor en rechts van de boerderij een tuin.

Opbouw

De boerderij heeft een T-vormige plattegrond met de nok van de deel evenwijdig aan de Verhuellweg (noord-zuid geïoriënteerd) en de nokrichting van de woongedeelte aan de zuidzijde daar haaks op. Woning en deel hebben een afgewolfd zadeldak. Boven de

deel een grote hooizolder met een brandmuur van de woning gescheiden. De woning heeft een kelder, begane grond, eerste verdieping en een vliering. Het bedrijfsgedeelte bestaat uit de deel met erboven een hooizolder.

Historie

De boerderij is gelegen op de Fraterwaard, aan de overzijde van een in 1952 doorsneden IJsselmeander. Deze gronden maakten tot dat moment deel uit van landgoed Hof te Dieren in de gemeente Rheden en gingen na het doortrekken van de IJssel tot de gemeente Doesburg behoren. Reeds op de Hottingeratlas van 1785 is op de locatie van de huidige boerderij een erf met opstallen getekend. In 1975 werd landgoed Hof te Dieren door baronesse Van Heeckeren van Wassenaer ondergebracht bij de Stichting Twickel die de boerderij samen met de andere drie boerderijen op de Fraterwaard verpacht.

Beknopte bouwgeschiedenis

Boerderij Waardmansplaats is in 1963 na brand herbouwd en geheel nieuw tot stand gekomen.

Exterieur

De vijf vensterassen brede voorgevel is in halfsteens verband gemetseld met machinale, gekamde strengperssteen voor het smallere woongedeelte. Het metselwerk is met portlandcement gemetseld en afgewerkt met een cementsnijvoeg. De woning is links en rechts een meter breder dan het bedrijfsgedeelte. Het metselwerk van het bedrijfsgedeelte is met de zelfde machinale baksteen gemetseld als de woning, in halfsteens verband. De boerderij heeft een afgewolfd zadeldak, belegd met machinale, grijs gesmoorde romaanse dakpannen.

De voorgevel is net als de gevels van Verhuellweg 35 en 37, die een aantal jaren ouder zijn, vijf vensterassen breed. Ook is het zelfde type kozijnen toegepast met negenruits onderramen met vast kalf en drieruits bovenramen, luiken voor de onderramen, strekse bogen ter ontlasting en gemetselde, gepleisterde lekdorpels.

De voordeur in de tweede vensteras van rechts heeft een gemetselde stoep en is uitgevoerd met een deur van vlakke, verticale delen waarin een klein raam is gevat met boven de deur een kalf en een bovenlicht met gebogen roeden in ruitvorm.

De gevel wordt met een overstek zonder goot afgesloten, het voorste dakvlak watert direct op de grond af. In het voorste dakvlak is een enkele dakkapel met lessenaarsdak opgenomen waarin twee negenruits draairamen draaien. Op de nok staan twee vierkant gemetselde schoorstenen.

De beide zijgevels van de woning zijn hoger opgetrokken en hebben een volwaardige eerste verdiepingslaag. Op de begane grond bevatten ze dezelfde vensters als op in de voorgevel en zijn identiek uitgevoerd en afgewerkt. Op de verdieping zijn aan elke zijde twee negenruits draairamen toegepast, eveneens met strekse bogen ontlast. De gevels zijne met een overstek en windveren afgesloten met erboven een klein wolfseind.

De zijgevels van het bedrijfsgedeelte zijn eveneens in halfsteensverband gemetseld en zijn voorzien van halfsteens getoogde, betonnen, zesruits stalvensters met ventilatiesleuf aan de onderzijde. De oostelijke gevel heeft in de oksel tussen woning en

deel een houten, opgeklampte boeren deur, ontlast met een halfsteens segmentboog. De dakvlakken boven de zijgevels zijn geheel gesloten en wateren direct op de grond, zonder goten.

De gevel van de deel is in halfsteens verband gemetseld en heeft centraal dubbele deuren met erboven een hooiluikopening. De dubbele deuren worden ontlast met een anderhalfsteens gemetselde segmentboog. De opening wordt geflankeerd door vierruits, betonnen stalvensters en mestdeuren die met getoogde, halfsteens rollagen zijn ontlast. De draaiende delen zijn afgehangen op gesmede gehengen met duimen. Ter hoogte van de hooizoldervloer zijn aan weerszijden van de hooiluiken twee kleine ronde openingen met ventilatoren opgenomen. De hooiluikopening heeft opgeklampte houten luiken en wordt met een steens segmentboog ontlast. Links en rechts van de opening twee ronde lichtopeningen met glas in vierruits roeden. De gevel wordt met een door klossen ondersteunde bakgoot en een wolfseind afgesloten.

Interieur

De indeling van de boerderij bestaat uit een woning aan de straatzijde en een bedrijfspgedeelte aan de achterkant (de deel), van elkaar gescheiden door een brandmuur. De woningplattegrond bestaat uit bijkeuken rechtsachter vanwaar de keuken, kelder en de deel toegankelijk zijn. De verdieping en zolder alsmede de kelder zijn niet bezocht.

Begane grond

Rechts in de plattegrond op de begane grond was en is de keuken gesitueerd. De afwerking is in het verleden vernieuwd.

Links naast de keuken een korte hal met in het verlengde de trap naar de verdieping. Naast de hal een woonkamer, die in de huidige vorm tot stand is gekomen door het samenvoegen van drie kleinere vertrekken waaronder de oorspronkelijke woonkamer aan de voorzijde. Het geheel is met moderne materialen afgewerkt.

Deel

De deel heeft een driebeukige indeling met brede middenbeuk en smallere zijbeuken waar in eerste instantie de grup met grupkelder was ondergebracht. Het is een lage ruimte met erboven een hoge hooizolder en wordt door stalvensters in beide zijgevels van daglicht voorzien. De betonnen draagconstructie van de hooivloer is vrij in het zicht en bestaat uit betonnen langsliggers op drie paren ronde zuilen, in de breedte met betonnen dwarsbalken verstevigd. Hierop rust een vloer van vierkant gebakken elementen met betonnen deklaag. De fabrikant van de elementen is niet bekend. De hooizolder is niet bezocht.

Bouwdossiers

30-05-1963 herbouw door brand verwoeste boerderij
29-11-1993 bouw mestsilo
30-01-1995 bouw jongveestal
10-01-2002 nieuwbouw machineloods en hooiopslag (en sloop oude machineberging)

Literatuur

Sophie Elpers, *Vergeten en herontdekt. Het archief van het Bureau Wederopbouw Boerderijen*, Meertens-instituut, rapport, zj.
Fermin, Bert en Michel Groothedde, *De terp van Dollemansstede. Resultaten van het proefsleuvenonderzoek aan de Verhuellweg 37 (gemeente Doesburg)*, Doesburg 2008
Lamberts, Bé (2007): *Boerderijen. Categorieel onderzoek wederopbouw 1940-1965*. Zeist: Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten.

Waardering

Boerderij Waardmansplaats, Verhuellweg 39, dateert uit 1963.

De hoofdvorm, opzet, architectuur en interieurindeling van de hoofdboerderij zijn sinds de bouwtijd goed bewaard gebleven. Van belang voor de waardebeoordeling is de behouden gebleven architectuur van de *boerderij* Verhuellweg 39. Die is sober, maar verzorgd, goed van verhoudingen en vrijwel gaaf. De boerderij onderscheidt zich daarmee kwalitatief ten opzichte van de gemiddelde architectuurhistorische kwaliteit van boerderijen of binnenstedelijke woningen binnen de gemeente Doesburg. Dit is ook van toepassing op de aanwezige waarden van de constructieve opzet. Voorts is de ligging van het erf op een verhoging aan het eind van de Verhuellweg van belang. Beschermd wordt de hoofdboerderij.

De boerderij Verhuellweg 39 heeft belang voor de gemeente Doesburg vanwege landschappelijke, architectuurhistorische en cultuurhistorische waarden.

De boerderij heeft landschappelijke waarde vanwege de ligging aan het einde van de Verhuellweg ter plaatse.

De boerderij is architectuurhistorisch van belang vanwege de sobere, maar verzorgd vormgegeven voorgevel in Delftse School-trant, die gaaf behouden is gebleven. En vanwege de constructieve opzet, die gaaf bewaard is gebleven.

De boerderij heeft cultuurhistorische waarde vanwege de langdurige lokaal-historische continuïteit van een boerenbedrijf op deze locatie als onderdeel van het landgoed Hof te Dieren (Twickel) sinds de achttiende en mogelijk de zeventiende eeuw.